

I. Prozorova, L. Shestopalova

ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISMS OF MARKETING INFLUENCE ON PERFORMANCE OF INDUSTRIAL ENTERPRISES

The article examines aspects of developing the organizational-economic mechanism of the marketing complex, that aims at efficiency improving of the enterprise market activity using marketing methods. There is also stated that effective marketing on the enterprise possible only if the specific characteristics of the industrial sector take by attention, ongoing monitoring of key market factors and using on enterprise optimal production and service program.

Key words: organizational and economic mechanism, enterprise, marketing, marketing management, concept, market indicators.

© I. Прозорова, Л. Шестопалова
Надійшла до редакції 29.04.2010

УДК 334.7 (477)

**МАЛЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В РЕГІОНІ:
ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

ОЛЕКСАНДР РИБАК,

аспірант Донбаської академії будівництва й архітектури, м. Макіївка

У статті систематизовано сучасні проблеми господарювання суб'єктів малого підприємництва й визначено перспективні напрями його розвитку, проаналізовано нормативно-правове забезпечення, а також узагальнено принципи формування й розвитку малого підприємництва на рівні регіону. Розроблено рекомендації щодо розвитку малого підприємництва в регіоні на ґрунті систематизації теоретичних підходів до цієї проблематики.

Ключові слова: мале підприємство, малий бізнес, мала економіка, регіональні принципи малого підприємництва.

Постановка проблеми. Еволюційні зміни в національному господарстві, пов'язані з розвитком ринкової економіки, призвели до появи нових суб'єктів господарювання, різноманітних форм власності та ускладнення умов господарювання, увели в науковий та практичний обіг нову лексику й термінологію, специфічні поняття, що позначають сучасні суспільні процеси. Необхідність формування малого підприємництва, його роль у забезпеченні економічного розвитку регіонів і держави в цілому обґрунтовується науковцями з різних позицій. Загалом вона зводиться до того, що мале підприємництво як одна із конкретних форм прояву суспільних відносин сприяє підвищенню економічного, матеріального й духовного потенціалу країни, її регіонів, створює сприятливу основу для практичної реалізації здібностей і талантів кожного індивіда, веде до об'єднання нації, збереження національного духу та національної гордості [1, с. 3]. Саме мале підприємництво стимулює економічну конкуренцію, структурну перебудову економіки, ослаблює позиції монополізму, формуючи нову соціальну верству підприємців-власників, забезпечуючи стабільність суспільства й гарантуючи безповоротність руху до ринку [2, с. 643-644].

Аналіз публікацій, у яких започатковано дослідження проблеми. Розгляду тенденцій та особливостей розвитку малого підприємництва на регіональ-

ному й місцевому рівні, виявленню основних чинників, які впливають на його ефективність, і причин, що стримують процес формування малого підприємництва присвячено праці Б. Адамова, О. Гайдатова, Г. Кампо, О. Сідуна [2-5]. Особливості господарсько-правового забезпечення державної підтримки малого бізнесу, економічних і правових форм підтримки суб'єктів малого підприємництва в умовах різних моделей змішаної економіки ринкового типу: американської, європейської і японської, а також перехідних економік досліджено в наукових працях В. Ляшенка, В. Хахуліна, І. Труша [6-8]. В роботах Ю. Долгорукова, І. Комарницького, Н. Редіної [9-11] висвітлено специфіку становлення й генези, обґрунтовано особливості державного регулювання, визначено проблеми, стратегічні завдання й пріоритетні напрями розвитку малого підприємництва й бізнесу в Україні. Комплексу проблем, що пов'язані з розвитком малого підприємництва, його державною підтримкою в Україні, аналізу соціально-економічних наслідків цих процесів багато уваги приділяють у своїх роботах З. Варналій, М. Заплатинський, О. Мазур [12-14].

Водночас слід відзначити відсутність в існуючому науковому доробку комплексного й системного дослідження теоретичних, методичних і практичних аспектів розвитку малого підприємництва в контексті регіональних пріоритетів, а також актуаль-

№ 3 (103) травень-червень 2010 р.

ність удосконалення організаційно-економічного забезпечення цього процесу.

Метою статті є визначення перспективних напрямів розвитку малого підприємництва в регіоні на ґрунті систематизації теоретичних підходів до цієї проблематики, аналізу нормативно-правового забезпечення, а також узагальнення особливостей формування малого підприємництва в регіоні.

Виклад основного матеріалу. Дискусійність багатьох теоретичних аспектів розвитку малого підприємництва, багатоманітність термінології в цій сфері, наявність суперечностей у визначенні термінів "малий бізнес", "мале підприємництво", "мале підприємство" та "мала економіка" обумовлюють необхідність проведення спеціального дослідження, усебічного теоретичного аналізу з метою з'ясування їх суті, уніфікації категоріального апарату щодо досліджуваної проблематики. Це дозволить уникнути наявного змішування та підміни понять, яке суттєво перешкоджає подальшому дослідженню і вдосконаленню процесів організаційно-економічного забезпечення розвитку малого підприємництва.

Узагальнюючи зміст термінів, які наведено в досліджуваних наукових працях, законодавчих і нормативних актах, встановлено, що малий бізнес - це самостійна, систематична господарська діяльність малих підприємств будь-якої форми власності та громадян підприємців (фізичних осіб), яка проводиться на власний ризик з метою отримання прибутку. Практично, це будь-яка діяльність (виробнича, комерційна, фінансова, страхова тощо) зазначених суб'єктів господарювання, що спрямована на реалізацію власного економічного інтересу.

При визначенні сутності поняття "мале підприємництво" та його рівня в обраній термінології, варто починати з аналізу трактування цього терміна, що міститься в офіційних нормативних документах. Відразу зазначимо, що сьгодні підтримці та стимулюванню малого підприємництва в Україні присвячено окремих напрям господарського законодавства, який включає як закони, так і підзаконні акти, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України. У Господарському кодексі України (далі - ГКУ) регламентовано найважливіші аспекти правового регулювання малого підприємництва, сформовано основні принципи участі держави й органів місцевого самоврядування країни в його підтримці та стимулюванні розвитку. Слід відзначити, що визначення малого підприємництва в ГКУ [15, ст. 42] аналогічне до того, яке міститься у відповідному Законі України "Про підприємництво" [17, ст. 1]. В обох документах сутність підприємництва будь-якої організаційної форми визначена як самостійна, ініціативна, систематична та здійснювана на власний ризик господарська діяльність суб'єктів господарювання (підприємців) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку. При цьому, згідно з п. 7 ст. 63 ГКУ, малими (незалежно від форми власності) визнаються підприємства, у яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік не перевищує п'ятдесяти осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період не перевищує суми, еквівалентної п'ятистам тисячам євро за середньорічним курсом Національного банку України щодо гривні.

Отже, основою зазначених трактовок поняття "підприємництво", "мале підприємництво" є діяльність із певним ступенем ризику для отримання відповідного ефекту.

Таким чином, мале підприємництво і малий бізнес

мають одну основу - малі підприємства (форми підприємництва або господарювання), що здійснюють свою діяльність в економіці країни. Але малий бізнес - це вид діяльності, який здійснюється особою на власний розсуд з метою отримання комерційної вигоди, а мале підприємництво - це обмежений державою за кількістю працюючих та обсягами діяльності малий бізнес для реалізації економічних чи соціальних інтересів держави.

Розглядаючи сучасне тлумачення малого підприємництва згідно із чинним законодавством, багато фахівців роблять акцент на конфлікті законодавчих та підзаконних актів, що в ряді випадків спричиняє колізійні ситуації й ускладнює використання поняття "мале підприємництво" в господарсько-правовій діяльності малих підприємств. Диференціація підприємства за певною категорією (малий, великий та середній бізнес) відбувається за статистичними ознаками, а саме: кількістю працівників та обсягами діяльності. У статистичних щорічниках України для характеристики результативних показників діяльності малих форм господарювання застосовується термін "малий бізнес". Виходячи із цього, можна констатувати, що тут застосовується більш вузький за змістом термін, ніж підприємництво. Якщо кількісні та якісні показники супроводжуються терміном "мали підприємства" (кількість малих підприємств в Україні, витрати на малих підприємствах тощо), то узагальнені показники мають назву "малий бізнес".

Отже, малий бізнес і малі підприємства в сукупності дають визначення малого підприємництва як діяльності з виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг із обумовленими параметрами з метою отримання прибутку (рис. 1). Мала економіка пропонується як більш об'ємне поняття, що включає сукупність юридичних і фізичних осіб, які зосереджують свою діяльність на малих форматах і результативність діяльності яких визначається системою економічних індикаторів (обсяг діяльності, кількість працівників, операційний прибуток, фінансовий результат, фінансова стійкість, обсяг кредитування, обсяг активів і пасивів тощо).

Аналіз переваг та сильних сторін малого підприємництва дозволив визначити найбільш загальні організаційно-економічні причини його інтенсивного формування й розвитку в Україні:

1. Суттєві організаційно-технологічні зміни, що призвели до зсуву співвідношення між крупномасштабним і малим виробництвом, зокрема диверсифікація і модернізація крупного виробництва, реструктуризація, приватизація, зміни в структурі зайнятості, сприяли росту малого підприємництва.

2. Динамізм ринкового середовища, розвиток глобальних ринків, інформаційних систем призводить до нової схеми розподілу праці. Ці процеси впливають на практику місцевих ринків, їх учасники змушені шукати незатребувані ресурси, виробничі ланцюги, нові ринкові ніші. Переваги малих організаційних форм дозволяють більш оперативно використовувати вільні місця на ринку, до яких не проявляють інтерес крупні корпорації. Малі підприємства швидко реагують на зміни торговельної кон'юнктури, асортименту товарів і мають менш витратний виробничий та збутовий потенціал.

3. Підсилення конкуренції між суб'єктами господарювання дозволило малим підприємствам повною мірою показати свої переваги. Творчий підхід до створення нових форм організації, виробництва, фінансування, збуту забезпечує малим підприємствам можливість ефективно й оперативно задовольняти спеціалізований попит, який усе частіше визначається новою та дизайном виробів.

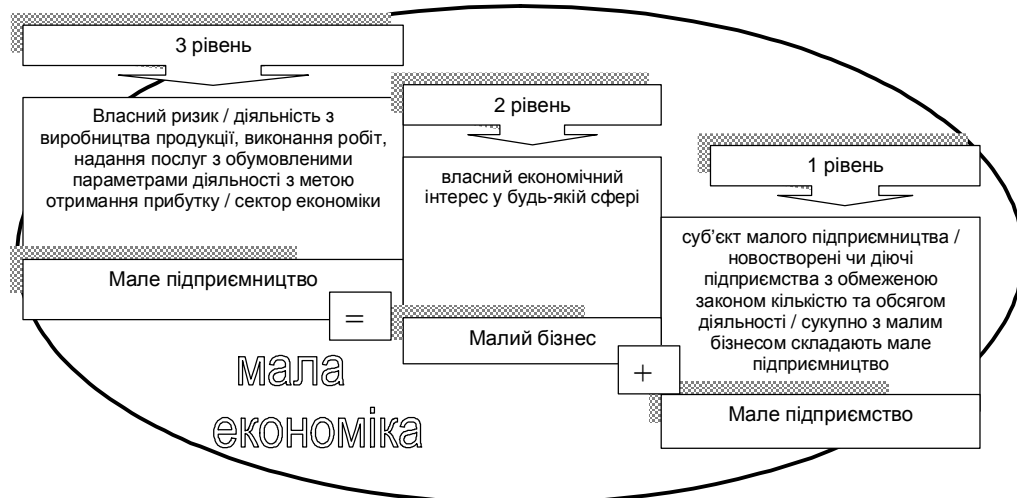

Рис. 1. Рівні визначень термінології малого підприємництва.

Таким чином, розвиток малого підприємництва дозволяє максимально задіяти людський фактор і створити широкі можливості для ефективного використання всіх факторів виробництва. Мале підприємництво відрізняється великим динамізмом, швидкістю темпів оновлення його складових, досить невеликим загальним терміном існування конкретних суб'єктів малого підприємництва.

Але малому підприємству на сучасному етапі розвитку притаманні й слабкі сторони, які треба враховувати в практиці господарювання суб'єктів-представників цього сектора економіки. У цілому, аналіз спеціалізованої літератури з досліджуваної проблематики [1, с. 255-257; 5, с. 17; 6, с. 410; 10, с. 62; 11, с. 50-52; 16, с. 17-40, 111-152; 334-357, 415] та практики господарювання малих підприємств у регіонах України дозволяє виокремити такі основні проблеми розвитку малого підприємництва:

- неврегульованість питань залучення державних фінансових ресурсів та механізмів фінансування й кредитування малого підприємництва. Зокрема, ідеться про неврегульованість питань мікрокредитування (включаючи відсутність правового забезпечення діяльності небанківського фінансового сектора; нерозвинутість інфраструктури та механізмів мікрокредитування; україні незначні обсяги державної фінансової підтримки та відсутність підтримки з боку місцевих бюджетів), а також про недостатню розвинутість в Україні таких інфраструктурних елементів, як банківсько-фінансова система, інфраструктура фондового і страхового ринків, що сукупно створює несприятливі стартові умови для формування малого підприємництва, стримує його розвиток. Фондовий ринок не виконує функції залучення додаткових коштів для розвитку економіки при обслуговуванні процесів приватизації, а банківська система не кредитує належним чином її реальний сектор, зокрема малий та середній бізнес;

- жорстка фіскальна спрямованість податкової системи, обтяжливість та нестабільність системи оподаткування, недосконалість системи обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва;

- відсутність належної сформованої (кодифікованої) системи нормативно-правових актів державної політики у сфері підтримки малого підприємництва й у цілому недосконалість нормативно-правового забезпечення розвитку малого підприємництва;

- існування адміністративних бар'єрів у сфері малого підприємництва (недосконалість процедури

реєстрації, складність та тривалість процедур одержання документів дозвоільного характеру, що необхідні для початку підприємницької діяльності, ліцензування, сертифікації) і в цілому забюрократизованість процедур створення малих підприємств, яка призводить до необґрунтованого зростання трансакційних витрат;

- низький рівень розвитку інфраструктури підприємств малого підприємництва за умов низького рівня спеціалізації й недостатньої компетентності менеджерів, недоліку/відсутності необхідного інформаційно-го забезпечення;

- підвищена чутливість до економічних змін (інфляція, зростання цін, політика блокування цін, зменшення кредиту, підвищення податків або соціальних виплат тощо) унаслідок невеликого "запасу стійкості";

- низька ефективність вирішення проблем розвитку малого підприємництва на рівні регіонів, відсутність ефективного взаємодії державних, регіональних і підприємницьких структур.

Негативна дія зазначених чинників призводить до фінансової нестійкості й загальної збитковості цього сектора національної економіки України. Аналіз фінансових результатів господарської діяльності малих підприємств, що функціонують в Україні, у цілому негативний [11, с. 119, 121], а становлення системи малого бізнесу та розвиток підприємництва як структурного елемента національної економіки характеризується великим ступенем невизначеності й, відповідно до їх точки зору, не набув ще тієї критичної маси, коли цей сектор може впливати на структурну перебудову економіки (ставши виробником вагомій частки продукції та послуг), забезпечуючи раціональне використання наявних ресурсів, виступаючи відчутним учасником внутрішнього ринку, формуючи конкурентне середовище, обмежуючи монополізм. Разом із тим, динаміка розвитку малого підприємництва в Україні демонструє його значний внутрішній потенціал ефективного господарювання в ринкових умовах. Для вирішення цих проблем необхідне створення відповідних умов, комплекс заходів, зокрема затверджених регіональними програмами розвитку малого підприємництва, відділами та управліннями обласних державних адміністрацій, виконавчими комітетами міських рад, районними державними адміністраціями, територіальними органами центральних органів виконавчої влади, спілками та громадськими об'єднаннями підприємців, підприємствами, організаціями тощо.

Висновки

Систематизація існуючих теоретичних підходів до визначення сутності поняття малого підприємництва, визначення співвідношення категорій "мале підприємництво", "малий бізнес", "мале підприємство", аналіз спеціалізованої літератури з досліджуваної проблематики, специфічних особливостей, проблем і перспективних напрямів господарювання малих підприємств у регіонах України, обґрунтування ролі малого підприємництва в економічному та соціальному середовищі регіону дозволяє узагальнити регіональні принципи формування й розвитку малого підприємництва, включаючи:

- *принцип цілісності*, у рамках якого сфера малого підприємництва розглядається як невід'ємна частина соціально-економічного життя регіону й покликана в першу чергу функціонувати на користь його ефективного розвитку;

- *принцип селективності*, який передбачає пріоритетність та першочергове здійснення підтримки органами державної влади та місцевого самоврядування на регіональному рівні суб'єктів малого підприємництва, які здійснюють окремі види економічної діяльності, ефективне функціонування й розвиток яких забезпечує прогресивне зростання економіки регіону, заохочення розвитку малого підприємництва, зокрема малих підприємств, у пріоритетних видах економічної діяльності;

- *принцип рівноправного партнерства*, що включає рівноправний доступ суб'єктів малого підприємництва всіх форм власності до матеріально-сировинних, фінансових та інших ресурсів, а також до отримання підтримки відповідно до умов її надання, встановлених регіональними програмами розвитку малого підприємництва; у рамках цього принципу вся система розвитку малого підприємництва ґрунтується на базі всебічної й активної співпраці виконавчих органів державної влади та місцевого самоврядування на регіональному рівні та підприємницького співтовариства в особі незалежних некомерційних організацій підприємців регіону. Оскільки безпосередній адміністративний та економічний вплив на суб'єктів малого підприємництва проявляється переважно на муніципальному рівні й саме тут найбільш відчутний зворотний ефект надходження до місцевих бюджетів, першорядну роль в оптимізації умов для встановлення конструктивного соціально-економічного партнерства повинні відігравати органи державного управління на місцях;

- *принцип інформаційної доступності* - включає реалізацію заходів, спрямованих на посилення правового захисту та поінформованості суб'єктів малого підприємництва, забезпечення їх актуалізованою статистичною й фактографічною інформацією про найбільш важливі заходи щодо розвитку й підтримки суб'єктів малого підприємництва;

- *принцип адаптивності та гнучкості*, що передбачає можливість господарюючих суб'єктів-представників малого підприємництва пристосовуватись у процесі здійснення виробничо-господарської діяльності до мінливих умов ринкового середовища, специфічних галузевих та регіональних особливостей господарювання. Мале підприємництво, оперативно реагуючи на зміну кон'юнктури ринку, споживчого попиту й забезпечуючи за рахунок цього необхідну рівновагу на споживчому ринку, надає економіці необхідну гнучкість і посилює конкурентне середовище;

- *принцип господарської самостійності*, що передбачає вільний вибір діяльності, самостійне формування програми діяльності та вибір постачальників і споживачів вироблюваної продукції, встановлення цін відповідно до законодавства, вільний найм працівників,

вільне розпорядження прибутком, що залишається після внесення платежів, установлених законодавством, а також здійснення суб'єктами малого підприємництва регіону діяльності на засадах комерційного розрахунку, включаючи самоокупність, самофінансування, самозабезпечення, матеріальну зацікавленість, економічну відповідальність за результати неефективного використання ресурсів (трудових, матеріальних, фінансових) тощо;

- *принцип динамізму*, який передбачає можливість достовірного прогнозування можливих змін як самої системи (сектора малого підприємництва), так і умов її функціонування, а також чинників зовнішнього й внутрішнього середовища;

- *принцип системності та комплексності*, що передбачає моніторинг, урахування й аналіз усього різноманіття чинників зовнішнього та внутрішнього середовища, які справляють вплив на функціонування й розвиток господарюючих суб'єктів-представників малого підприємництва.

Зазначені принципи формування й розвитку малого підприємництва можуть послужити підґрунтям і стати керівними засадами при розробці організаційно-економічних складових програм підтримки малого підприємництва в регіоні та країні, а також створювати передумови ефективного використання його потенційних можливостей при реалізації перспективних напрямів/резервів розвитку.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ляшенко В. І. Регулювання розвитку економічних систем: теорія, режими, інститути / В. І. Ляшенко. - Донецьк : ДонНТУ, 2006. - 668 с.
2. Адамов Б. І. Малий и средний бизнес как фактор реформирования жилищно-коммунального хозяйства / Б. И. Адамов, Б. А. Сорокин, А. Ф. Толмачева // Економічний вісник Донбасу. - 2008. - № 1. - С. 65-78.
3. Гайдатов О. В. Формування організаційних умов розвитку малого бізнесу у регіоні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.10.01 / О. В. Гайдатов ; Ін-т економіко-правових досліджень НАН України. - Донецьк, 2003. - 19 с.
4. Кампо Г. М. Управління розвитком малого бізнесу регіону : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.05 / Г. М. Кампо ; Ужгородський національний університет. - Ужгород, 2009. - 21 с.
5. Сідун О. Я. Регіональні механізми розвитку малого підприємництва (на матеріалах Закарпатської області) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.01 / О. Я. Сідун ; Ужгородський національний університет. - Ужгород, 2004. - 22 с.
6. Ляшенко В. І. Экономико-правовое обеспечение развития субъектов малого предпринимательства (зарубежный опыт и перспективы его использования в Украине) / В. И. Ляшенко, В. В. Хахулин. - Донецк : ИЭПИ НАН Украины ; ООО "Юго-Восток, Лтд", 2001. - 456 с.
7. Ляшенко В. І. Поддержка малого предпринимательства в странах Америки // Экономико-правовая поддержка субъектов малого предпринимательства (зарубежный опыт и перспективы его использования в Украине) / В. И. Ляшенко, В. В. Хахулин, Т. Ф. Бережная. - Луганск : Альма-матер, 2004. - Ч. 1. - 276 с.
8. Труш І. В. Господарсько-правове забезпечення державної підтримки малого підприємництва в Україні : дис. на здобуття наук. ступеня канд. юр. наук : спец. 12.00.04 / Ігор Валентинович Труш ; ІЕПД НАН України. - Донецьк, 2005. - 235 с.
9. Долгоруков Ю. Про розвиток малого підприємництва / Ю. Долгоруков, О. Кутман // Економіка України. - 2005. - № 12. - С. 11-18.
10. Комарницький І. Програма заходів щодо державного сприяння розвитку малого та середнього підприємництва /

І. Комарницький, М. Офік // Регіональна економіка. - 2006. - № 4. - С. 59-66.

11. Становлення і розвиток малого бізнесу в регіоні : [монографія] / [за заг. ред. Н. І. Редіної]. - Дніпропетровськ : ДФФА, 2008. - 508 с.

12. Варналій З. С. Мале підприємництво: основи теорії і практики / З. С. Варналій. - [3-тє вид.]. - К. : Знання, КОО, 2005. - 302 с.

13. Заплатинський М. В. Інституційна підтримка розвитку малого підприємництва в регіоні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.05 / М. В. Заплатинський ; Ін-т регіональних досліджень НАН України. - Львів, 2008. - 23 с.

14. Мазур О. Є. Напрями фінансової підтримки малого бізнесу / О. Є. Мазур // Фінанси України. - 2001. - № 4. - С. 52-55.

15. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436 - IV // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - №№ 18, 19-20, 21-22. - Ст. 144.

16. Ляшенко В. І. Регулювання розвитку малого підприємництва в Україні: проблеми и пути решения : [монографія] / В. І. Ляшенко ; НАН України, Ін-т економіки пром-сти. - Донецьк, 2007. - 452 с.

17. Закон України "Про підприємництво". Ост. Редакція № 1391-17 від 19.06.2009 р. // ВВР. - 2009. - № 40. - Ст. 577.

О. Rybak

A SMALL ENTERPRISE IS IN A REGION: PROBLEMS FORMING AND PROSPECT OF DEVELOPMENT

In the article the problems of management small business entities are systematized and perspective directions of his development are certain, the normatively-legal providing is analysed, and also regional principles of forming and development small enterprise are generalized. Developed recommendation in relation to development small enterprise in a region on the basis of systematization the theoretical going near this problems.

Key words: *small business, small enterprise, regional principles of forming and development small enterprise.*

© О. Рибак

Надійшла до редакції 14.04.2010

УДК: 640.6

ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ПАРАДИГМИ РОЗВИТКУ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА (ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ)

ОЛЕКСАНДР РУСАНОВ,

аспірант Макіївського економіко-гуманітарного інституту

У статті проаналізовано еволюцію концептуально-теоретичних та правових засад функціонування житлово-комунального господарства. Запропоновано нові підходи та принципи до реформування та розвитку галузі, зокрема доведено, що процес допуску приватного капіталу в комунальну сферу повинен супроводжуватися подальшою неповною приватизацією комунальної власності або шляхом передачі об'єктів права комунальної власності в постійне або тимчасове користування юридичним та фізичним особам, здачі в оренду чи концесію при збереженні за органами місцевого самоврядування та за відповідними територіальними громадами відповідних контрольних та координаційних функцій шляхом створення в апараті виконкому спеціального підрозділу (управління фондами комунального майна).

Ключові слова: *реформування, житлово-комунальне господарство, дослідницька парадигма, еволюція, планова економіка, ринкова економіка.*

Постановка проблеми. Процес реформування житлово-комунальної галузі (далі - ЖКГ) України є сьогодні одним із пріоритетних напрямів соціально-економічної політики країни. Його значущість визначається вагомістю впливу на хід реформ в Україні в цілому, можливими негативними соціально-економічними наслідками. Ефективність, прибутковість та конкуренто-

спроможність функціонування галузі впливає на рівень економічного розвитку й добробуту всього населення України.

Теорія та практика останніх п'ятнадцяти років проведення реформи житлово-комунальної сфери, починаючи з Концепції її реформування 2002 року, свідчить про те, що вагомих результатів у цьому напрямку до-

№ 3 (103) травень-червень 2010 р.